

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabonapiaci jelentés.....	2
A gabonafélék termelői ára.....	5
Kötési ár a Budapesti Értéktőzsde Árupiaci szekcióján	8
Gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési átlagára.....	10
Külpiaci információk.....	12

Készítette:

Molnár Zsuzsa

E-mail: Molnar.Zsuzsa@aki.gov.hu

Olajosmag piaci jelentés	16
---------------------------------------	-----------

A szójabab, a szójaolaj és a szójaliszt különböző határidőkre szóló kötési ára a Chicago-i Árutőzsdén	18-19
A növényi olajok heti átlagára a Milánói Árutőzsdén	20
A nyers növényi olajok árai	21
Az olajos növények és –darák európai árai	22

Készítette:

Kemény Gábor

E-mail: Kemeny.Gabor@aki.gov.hu

Bioüzemanyag melléklet	24
-------------------------------------	-----------

Kiadó:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci-árinformációs Szolgálat

Magyarország, H-1463 Budapest Pf. 944

Telefon: (0036) 1 476 6092

Fax: (0036) 1 217 8111

Internet: www.aki.gov.hu

Készítette:

Keresztessyné Mohr Katalin

E-mail:

Keresztessyne.Mohr.Katalin@aki.gov.hu

GABONAPIACI JELENTÉS¹

- Történelmi mélyponton a világ gabona készlete.
- USA-ban az áradások miatt a tervezettnél kevesebb kukoricatermés várható.
- Az EU-27-ben 37 millió tonnával bővíülhet a gabonakínálat.
- Hazánkban kezdődik az őszi árpa betakarítása.
- Újra emelkedtek a tőzsdei jegyzések.

Világpiaci kitekintés

A globális gabonaszükséglet az elmúlt években nagyobb mértékben nőtt, mint a kínálat, melynek eredményeképpen a gabonakészletek történelmi mélypontra süllyedtek. A 2007/2008. gazdasági év végére a búzakészlet 110 millió tonnára csökken, ami az éves felhasználás 18%-a. Összehasonlításképpen ez az arány a 2000/2001. gazdasági évben 35% volt. A keresletnövekedés főbb okai: népességnövekedés, a növekvő jólét a gyorsan fejlődő országokban és az ezzel járó táplálkozási szokások változása, a bioenergiatermelés robbanásszerű növekedése. A növekvő nyersanyagárak hatására egyre szélesebb körben kezdtek gabonát termesztetni világszerte a gazdák.

A búza betakarításának közeledtével (kezdetével) egyre jobban körvonalazódik az ideai termés, a termésbecslések mégis hónapról-hónapra változnak. Bár a növényállományok kondíciója világszerte általában megfelelő, a július-augusztusi időjárás meghatározó a búza betakarítása illetve a kukorica fejlődése szempontjából.

Az USDA legfrissebb becslése szerint a világ búzatermelése 662,9 millió tonna, kukorica-termelése 775,3 millió tonna lehet a 2008/2009. gazdasági évben. Búzánál ez 52,1 millió tonnás növekedés a 2007/2008. gazdasági évhez képest, aminek háttérében Kína, Oroszország, Ukrajna és az USA jobb termés kilátása áll. **Kukorica** esetében a kisebb amerikai vetésterület illetve a 24-25. heti kedvezőtlen időjárási feltételek magyarázzák az alacsonyabb termésmeny-

nyiséget. A felhasználás a 2008/2009. gazdasági évben búzánál 622,3 millió tonnáról 646 millió tonnára, kukoricánál 778,9 millió tonnáról 793 millió tonnára nőhet az előző gazdasági évhez viszonyítva.

A búza termésbecslésének változása

	2007/2008	2008/2009	2008/2009
	előzetes termés	májusi becslés	júniusi becslés
Millió tonna			
Világ	610,8	656	662,9
Kína	-	106	109,9
USA	56,3	65,1	66,2
Argentína	16	15	14,5
Kanada	20,1	25	24,5
Ukrajna	13,9	20	21
Oroszország	49,4	52	54
Ausztrália	13,1	24	24
EU-27	119,5	140	140
India	75,8	76,8	76,8

Forrás: USDA, 2008. június 10.

A kukorica termésbecslésének változása

	2007/2008	2008/2009	2008/2009
	előzetes termés	májusi becslés	júniusi becslés
Millió tonna			
Világ	789,8	777,6	775,3
Kína	151,8	150	153
USA	332,1	308	298,1
Argentína	21,5	23,5	23,5
EU-27	48,4	56,1	56,1
Brazília	58	57	57
Ukrajna	7,4	8	10

Forrás: USDA, 2008. június 10.

Mind az IGC, mind az USDA szerint a világ **árpatermelése** nagyobb lesz (IGC: 147,6 millió tonna; USDA: 141,8 millió tonna), mint a tervezett felhasználás (IGC: 145,2 millió tonna; USDA: 140,3 millió tonna) a 2008/2009. gazdasági évben. A keresletet meghaladó kínálat hatására kialakuló alacsonyabb ár és a többi takarmánynövényhez viszonyított növekvő versenyképesség ellenére az árpa fogyasztása csupán 3-4%-kal nő a 2007/2008. gazdasági évhez viszonyítva az előrejelzések szerint. Nagyobb termésre számítanak az EU-27-ben, Oroszországban, Ukrajnában, Ausztráliában, ugyanakkor Kanada termelése várhatóan csökken. Az EU-27 árpatermelése 2008-ban 60,6 millió tonna körül várható, ami 2,9 millió tonnával több az előző évinél.

¹ HGCA, Toepfer International, CBOT, ZMP, All About Feed, MTI, Magyar Tőkepiac

Az USA-ban sok területen a hűvös, csapadékos idő nem kedvez a kukorica fejlődésének. A farmerek aggódnak, hogy a mértéktelen esőzések a kukoricaövezetben károsítják a növényeket, csökkentik a termést, hozzájárulva így az élelmiszerárak felhajtásához a tojástól a húson át a kenyérig. Az amerikai befektetők figyelmének középpontjában is az időjárás áll. A nedves idő miatt a tervezett 34,8 millió hektárból 1,6 millió hektárt nem tudtak kukoricával bevetni. A farmereknek két lehetőségük van ezek után: vagy üresen hagyják a területet, vagy szójával vetik be. Az utóbbi napok (június 16-19.) híradásai a közép-nyugati területet sújtó áradásokról, lakhatatlanná vált városokról, több ezer hektárnyi elöntött szántóföldről szólnak. Missouri, Illinois, Wisconsin, Indiana és Iowa államokban különösen súlyos a helyzet. Ezekben az államokban találhatóak a legfontosabb szója- és kukorica-területek az USA-ban. Előzetes becslések szerint csak Iowa államban 500 ezer ha kukorica és 800 ezer ha szója termőterületet érint a katasztrófa. Az őszi búza állományok is veszélyben vannak. Sok helyen vízben áll a búza, vagy a betakarítógépek számára megközelíthetetlenek a táblák. A kedvezőtlen időjárás következtében (ami magában hordozza a kínálatcsökkenés veszélyét) ismét növekedni kezdtek a gabonafélék árai. A déli államokban zajlik a búza aratása (Soft Red Winter Wheat). A Toepfer International 2008. június 10-i jelentése szerint az őszi búza 9%-át takarították be.

Az időjárás **Európa** szerte igen változékony. Franciaországban, az Ibériai-félszigeten és helyenként Németországban is heves esőzések vannak. Ha beigazolódnak a mostani előrejelzések, a következő szezonban Európában érezhető kínálati bővülés következik be. Az Európai Unió Bizottsága szerint 37 millió tonnával 295,05 millió tonnára nőhet a gabonatermés 2008-ban. Ennek köszönhetően a 2008/2009. gazdasági évben újra nagyobb lehet az EU-27 exportja, mint az import, továbbá a készletek növekedése várható. A gabonaárak alakulásában különös jelentőséggel bírnak a jövőben az exportügyletek, mivel az USA valamint a fekete-tengeri régió erős konkurenciát jelentenek az EU exportőrei számára, kevés játékteret hagyva a folyó gazdasági évben. Az EU 2009 júniusáig meghosszabbította a gabona importvám felfüggesztését, továbbá várhatóan kiterjeszti azoknak

a gabonaféléknek a körét, amelyekre érvényes a mentesség. A rendelkezés bevezetésére az előző évben került sor, a növekvő élelmiszerárak elleni fellépés egyik eszközeként. Szakértők szerint azonban nem várható az élelmiszerek világszertei árainak jelentős esése, sőt további növekedés is előfordulhat, mivel az élelmiszer- és bioüzemanyagok alapanyag iránti igénye folyamatosan nagy és az energiaárak is magasak. Ehhez járul hozzá a helyenkénti kedvezőtlen időjárás (árvíz az USA-ban, szárazság Argentínában), ami termésnövekedést sejtet.

Németországban a gabonaállományok túlnyomórészt megfelelő állapotban vannak, de a szárazság sújtotta területeken (Észak- és Kelet-Németország) már láthatóak a hőstressz jelei. A károsodás mértéke még kérdéses, egyes búzátáblákon termés kiesés várható. Hogy ez mennyiben befolyásolja a 2008. év kínálatát, az erőteljes regionális különbségek miatt nehezen becsülhető.

Kelet-Európában kedvezőek a terméskilátások. A Román Agrárminisztérium jelentése szerint rekord kukoricatermesre, 9,8 millió tonnára számítanak Romániában. Ukrajnában 40 millió tonna körül várják a betakarítható gabona mennyiségét (19 millió tonna búza, 9 millió tonna árpa, 9,1 millió tonna kukorica). Ez összesen 12 millió tonnával haladja meg a 2007. évi eredményt. (Az ország déli részein megkezdődött a gabona betakarítása.) Fehéroroszországban 8 millió tonnára nőhet a gabonatermés, ami csökkentheti importfüggőségét. Lengyelországban a száraz időjárás következtében 25,7 millió tonna gabona várható, ami az előző évi mennyiségtől 1,4 millió tonnával kevesebb. Kazahsztánban a Mezőgazdasági Minisztérium hivatalos becslése szerint az idei gabonatermés 16-17 millió tonnára tehető, ami megfelel a korábbi évek átlagának.

Hazánkban – ahogy az EU több tagállamában is – továbbra is kedvezőek az őszi vetésű gabonafélék terméskilátásai. Kalászos gabonából mintegy 8 millió tonnás termés várható. Az őszi árpa betakarítása hamarosan kezdődik. A heves nyári viharok helyenként kisebb károkat okoztak az állományokban. Az őszi búza minőségét a betakarítás előtti időszak időjárása még befolyásolhatja.

Termelői árak

Az egy évvel ezelőtti, kezdődő áremelkedéssel ellentétben jelenleg az étkezési búza és a kukorica termelői árának csökkenése figyelhető meg (1-2. ábra). Mind az étkezési búza, mind a kukorica termelői ára 2008. 24. hetében 2007. azonos időszakához viszonyítva kb. 40%-kal magasabb. Kicsi a gabonaforgalom, a megmaradt készletek értékesítése zajlik. Érezhető a kedvező terméskilátás hatása az árakon. Több mint 7000 Ft-tal csökkent az étkezési búza országos átlagára 2008. 24. hetében a 23. héthez viszonyítva (1-2. táblázat). A kukorica termelői árában 1300 Ft-os csökkenés következett be egy hét alatt.

Európa néhány országában, így Németországban, Szlovákiában, Lettországon az elmúlt két hétben kismértékű emelkedés tapasztalható az étkezési búza termelői árában (3. táblázat). Magyarország mellett Lengyelországban, Bulgáriában és Litvániában a termelői árak mérséklődnek. A két szélső értéket a német és a lengyel ár képviseli. A lengyel ár továbbra is megközelíti a 60 ezer Ft-os szintet, míg Németországban nem éri el a 47 ezer Ft-ot a búza ára.

Tőzsdei árak

A Chicago-i tőzsdén május utolsó napjaiban újra emelkedni kezdett a kukorica és a búza ára (6. ábra). Az áremelkedést elsősorban a kukorica árának növekedése generálta – ennek hátterében az áradások és esőzések miatti területcsökkenés áll –, melynek hatására a többi gabo-

naféle ára is növekedni kezdett. 2005. 25. hetében az árak mérséklődése figyelhető meg.

Az amerikai tőzsdén bekövetkezett változásokra reagált a Budapesti Értéktőzsde árupiaci szekciójára is (3-4. ábra). Június 1. hetétől mind az étkezési búza, mind a takarmánykukorica tőzsdei jegyzése emelkedett. Az étkezési búza legközelebbi határidős jegyzése az elmúlt néhány napban 42-43 ezer Ft-on stabilizálódott. Ezzel szemben a takarmánykukoricáé 45 ezer Ft körüli értékre esett.

Kikötői árak

Az étkezési búza európai kikötői ára Franciaországban és Spanyolországban 2008. 24. hetében mérsékelten növekedtek a 22. héthez viszonyítva (Lásd: Gabona és ipari növények bulletin 22. hét) (9. táblázat). A takarmánykukorica esetében Franciaországban nem, azonban Spanyolországban szintén árnövekedés tapasztalható.

A nemzetközi kikötői árak búza és kukorica esetében is nagyobbak voltak 2008. 24. hetében a 23. héthez képest (11. táblázat). Bár az ukrán lágybúza ára csak kismértékben nőtt, a kanadai, amerikai és ausztrál kemény- és lágybúza ára 23-40 \$/tonnával magasabb volt a 24. héten az előző héthez viszonyítva. Az argentin és az amerikai kukorica tonnánkénti kikötői ára 14-35 \$-ral emelkedett a 24. héten.

A nemzetközi kikötői árak emelkedése szintén az amerikai tőzsdén bekövetkezett változások következménye.

1. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 24. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Szarmazási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaro.	2008. 23. hét	2008. 24. hét	2008. 24. hét/ 2008. 23. hét (%)
Étkezési búza	tonna	286,48			628,61	1 854,35	294,99
	Ft/t	56 282,34			55 208,53	47 859,27	86,69
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna		2684,65	-	2 440,96	4 137,14	169,49
	Ft/t		44087,38	-	45 676,33	44 376,15	97,15
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-

*Szarmazási hely, ahol a gabonát megtermelték

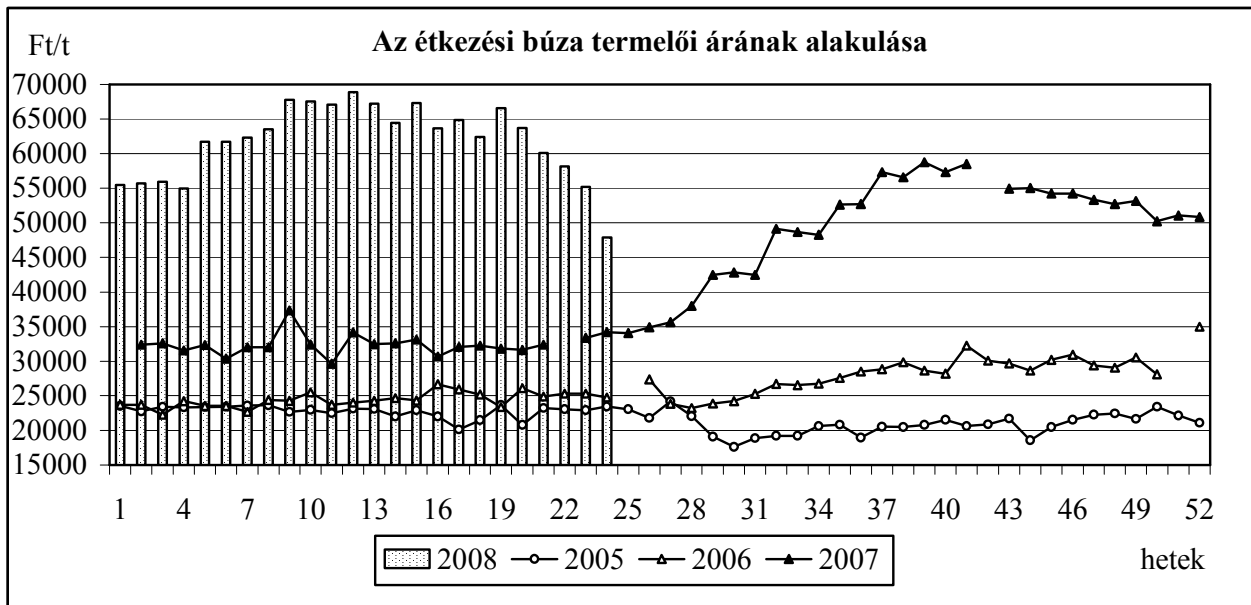
Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

2. táblázat

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 24. HÉTEN

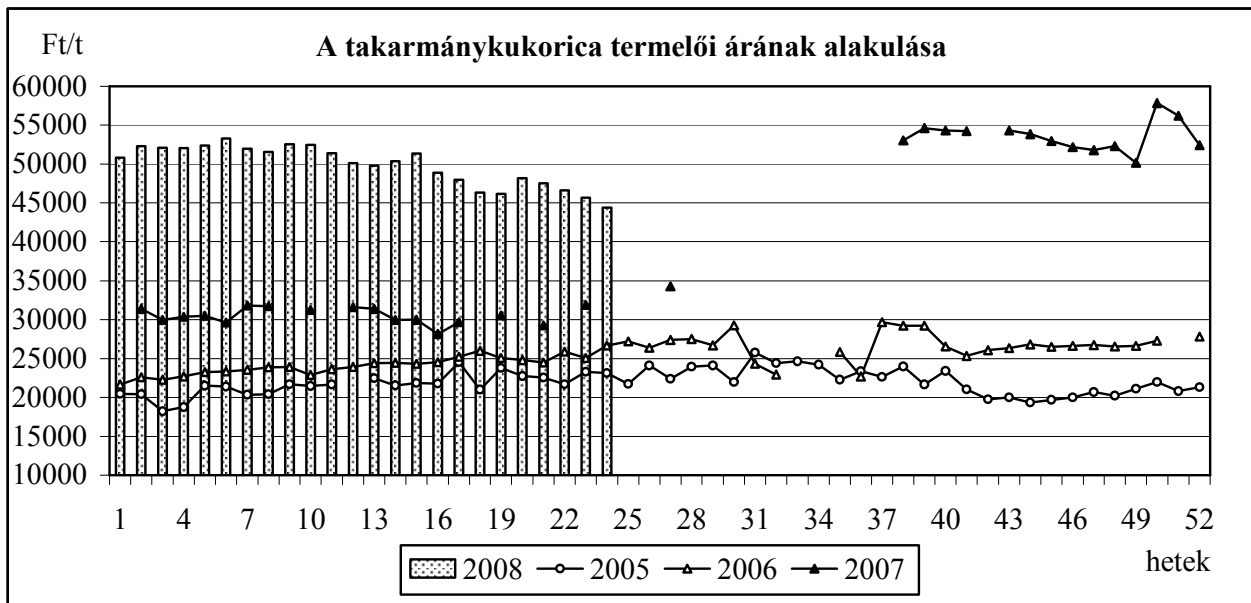
Megnevezés		Országos				
		2007. 24. hét	2008. 23. hét	2008. 24. hét	2008.24. hét/ 2007. 24. hét (%)	2008. 24. hét/ 2008. 23. hét (%)
Étkezési búza	tonna		628,61	1 854,35		294,99
	Ft/t		55 208,53	47 859,27		86,69
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna		2 440,96	4 137,14		169,49
	Ft/t		45 676,33	44 376,15		97,15
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-

1. ábra

Forrás: PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

2. ábra

Forrás: PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

**AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA
NÉHÁNY KÖZÉP-KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN**

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
	Ft/tonna				
6	53 560	65 240	62 160	59 060	61 717
7	56 580	69 120	65 830	60 360	62 335
8	59 380	-	65 810	60 370	63 530
9	57 120	-	66 900	61 870	67 760
10	56 760	69 490	67 340	62 730	67 558
11	-	69 880	67 620	63 640	67 098
12	57 680	-	66 740	62 760	68 886
13	56 460	67 340	65 420	59 260	67 234
14	54 110	65 010	61 970	59 680	64 437
15	-	-	-	-	67 312
16	-	62 250	58 080	61 350	63 624
17	54 220	-	55 380	59 830	64 861
18	55 860	-	52 370	61 670	62 420
19	59 810	-	51 210	59 600	66 568
20	53 120	-	50 770	60 830	63 703
21	-	-	49 320	59 520	60 131
22	-	-	47 380	63 500	58 169
23	40 160	-	46 710	59 830	55 208
24	-	-	46 970	60 930	47 859

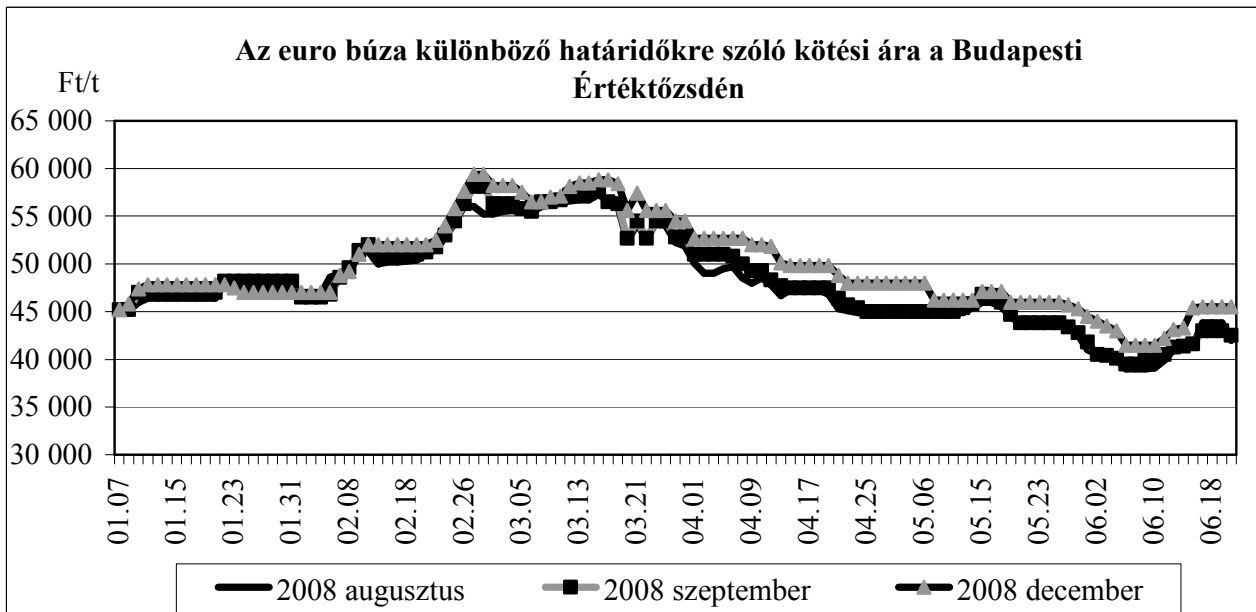
hetek	Oroszország	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
	Ft/tonna				
6	52 690	64 360	62 930	64 750	60 290
7	-	65 680	54 900	66 790	63 810
8	59 140	66 070	62 720	66 080	65 390
9	62 450	66 910	65 930	67 290	67 150
10	63 960	68 620	-	67 480	70 050
11	-	69 730	60 330	67 890	72 180
12	65 470	68 550	-	65 790	68 820
13	67 680	68 590	65 820	66 020	67 300
14	-	69 650	66 410	66 390	68 450
15	-	-	-	-	-
16	-	69 790	63 440	64 530	63 860
17	-	69 520	63 700	63 730	62 990
18	-	68 250	-	64 390	63 950
19	-	66 460	59 740	63 050	63 670
20	-	66 290	56 850	61 450	55 370
21	-	63 700	-	54 100	-
22	-	61 610	48 520	-	49 840
23	-	59 600	50 900	47 050	-
24	-	-	-	-	-

Megjegyzés- az ár a következő standardra vonatkozik:

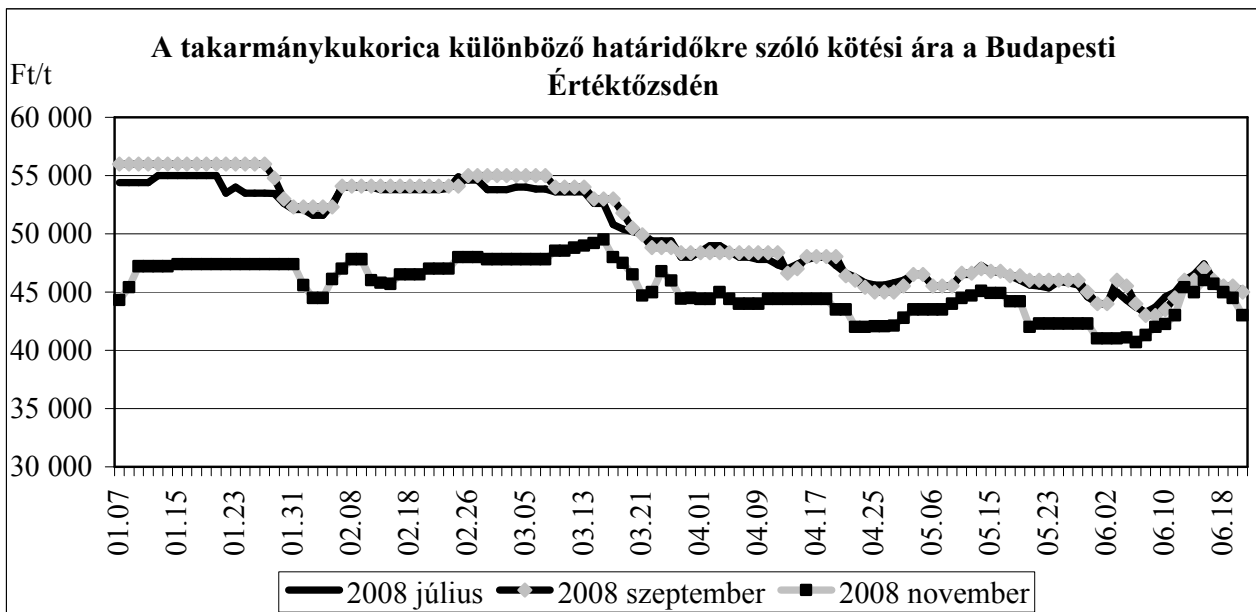
- hektoliter súly min. 73 kg
- nedvességtartalom max. 14,5%
- idegen magtartalom max. 7%
- csirázott szemszázalék max. 4%
- Hageberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

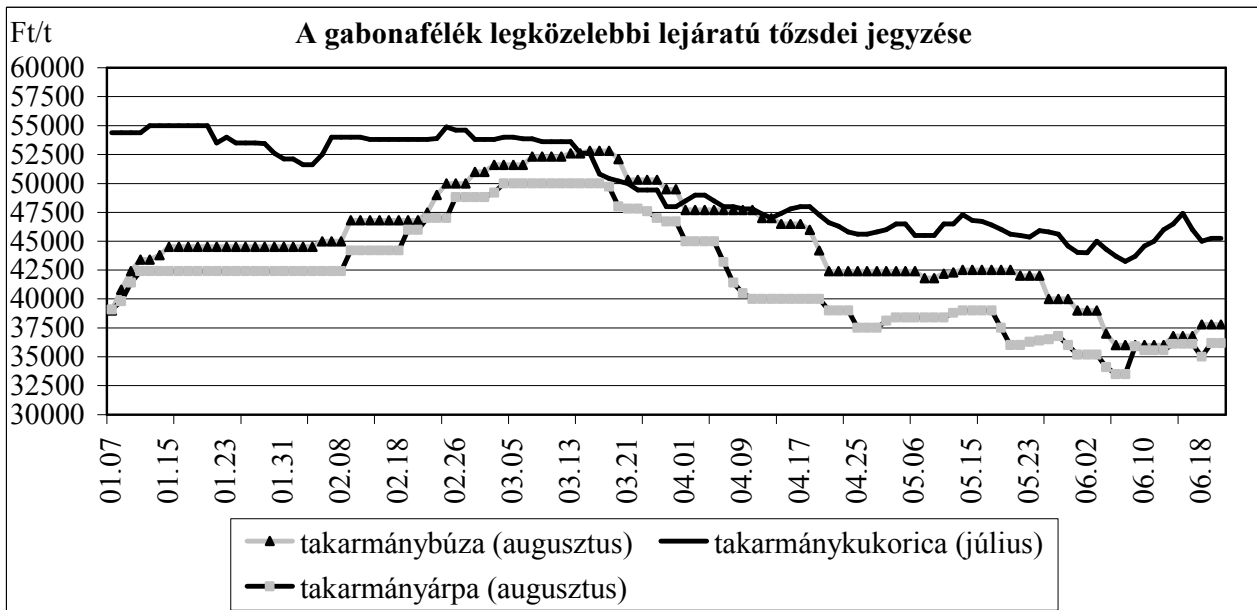
- Bulgária -hektoliter súly min. 76kg, nedvességtartalom max. 14%, idegen magtartalom max. 4%
- Csehország -hektoliter súly min 76kg, nedvességtartalom max. 14%, idegen magtartalom 6%, csirázott szemszázalék 2,5%
- Észtország -hektoliter súly 72 kg, Hageberg-féle esésszám 180, csirázott szemszázalék 3%
- Lengyelország -hektoliter súly min. 76 kg, idegen magtartalom max. 6%
- Magyarország -hektoliter súly 76 kg, csirázott szemszázalék max. 2%, Hageberg-féle esésszám 230
- Nagy-Britannia -hektoliter súly min. 76 kg, Hageberg-féle esésszám 250
- Szlovákia -hektoliter súly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%
- Ukrájna - 12%-os fehérjetartalom, idegen magtartalom max. 8%
- Oroszország -nedvességtartalom max. 15%

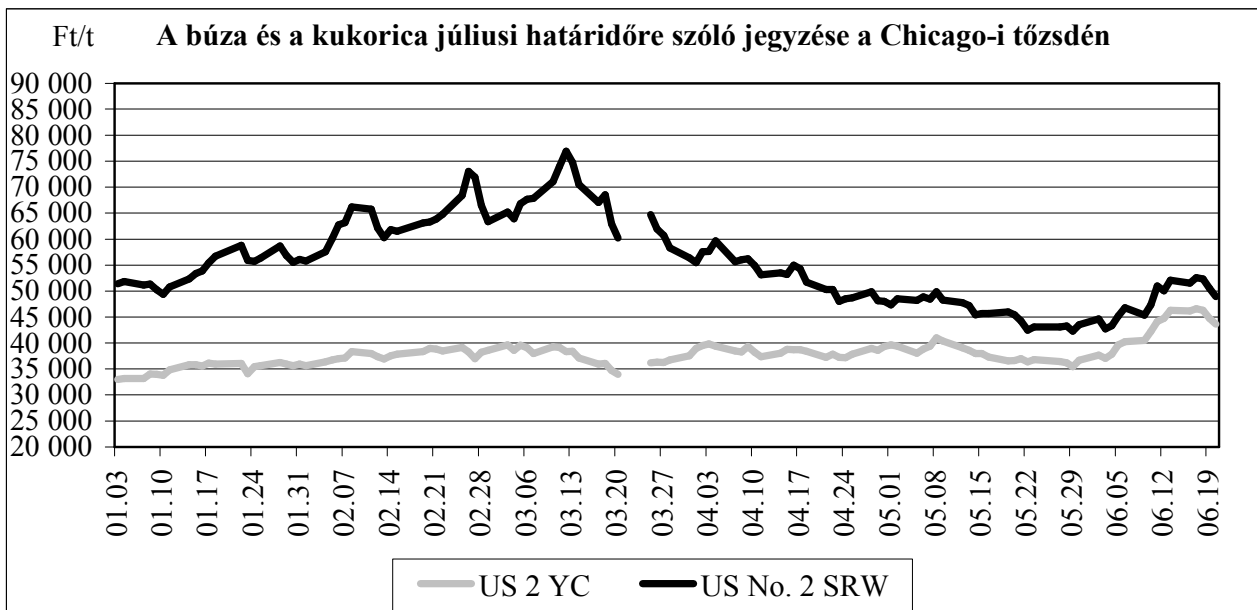
Forrás: BÉT

Forrás: BÉT

Forrás: BÉT

US 2 YC-USA 2. Yellow Corn

US No. 2 SRW-USA 2. Soft Red Winter

Forrás:CBOT-Chicago Board of Trade

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA A 24. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Országos				
		2007. 24. hét	2008. 23. hét	2008. 24. hét	2008.24. hét/ 2007. 24. hét (%)	2008. 24. hét/ 2008. 23. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	1567,10	1550,84	1348,67	86,06	86,96
	Ft/kg	53,73	81,24	81,36	151,41	100,15
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1882,18	1696,65	2088,17	110,94	123,08
	Ft/kg	56,98	84,43	84,89	148,97	100,53
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	1087,68	896,48	895,13	82,30	99,85
	Ft/kg	62,50	91,98	91,87	147,00	99,89
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	91,53	107,13	102,39	111,86	95,58
	Ft/kg	61,25	88,14	88,48	144,46	100,38
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	53,85	36,04	49,70	92,29	137,90
	Ft/kg	63,97	92,48	92,09	143,96	99,57
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	120,70	120,05	88,14	73,03	73,42
	Ft/kg	72,55	100,93	101,18	139,46	100,24
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	841,26	699,82	864,82	102,80	123,58
	Ft/kg	52,77	80,27	80,11	151,82	99,81
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	1453,63	1151,85	1168,72	80,40	101,46
	Ft/kg	54,76	82,99	82,79	151,20	99,76
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	238,94	415,19	390,31	163,35	94,01
	Ft/kg	57,70	85,43	85,67	148,48	100,28
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	63,00	110,26	85,05	135,00	77,14
	Ft/kg	58,33	89,58	88,47	151,68	98,76
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	60,36	47,13	81,02	134,22	171,91
	Ft/kg	72,71	101,38	99,33	136,61	97,98

5. táblázat

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA 2008-BAN

Termék	2007 június	2008 május	2008 június*
Finomliszt BI 55 1 kg	111	158	172
Fehér kenyér 1 kg	188	241	227
Félbarna kenyér 1 kg	151	220	216
Étkezési búzadara AD /kg	119	182	193

Forrás: PÁIR

*június 18-ig

KÜLPIACI INFORMÁCIÓK

HATÁRIDŐS PIACOK (2008. június 13.)

6. táblázat

Búza

<i>MATIF, Párizs</i>		<i>CBOT, Chicago</i> <i>*(őszi, lágy búza)</i>		<i>Kansas</i> <i>** (őszi, kemény búza)</i>		<i>Minneapolis</i> <i>*** (tavaszi, kemény búza)</i>		<i>LIFFE****</i>						
Szállítási határidő	EUR/tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/tonna	Ft/tonna			
2008. augusztus	207,50	51 311	2008. július	324,05	52 049	2008. július	339,57	54 542	2008. július	387,33	62 213	2008. július	153,50	48 016
2008. november	209,00	51 682	2008. szeptember	330,48	53 082	2008. szeptember	344,62	55 353	2008. szeptember	358,95	57 655	2008. november	149,50	46 765
2009. január	210,50	52 052	2008. december	338,74	54 408	2008. december	350,32	56 268	2008. december	363,08	58 318	2009. január	151,50	47 391
2009. március	211,25	52 238	2009. március	346,09	55 589	2009. március	358,58	57 595	2009. március	369,24	59 307	2009. március	155,25	48 564
2009. május	211,75	52 362	2009. május	350,50	56 297	2009. május	360,42	57 891	2009. május	368,50	59 188	2009. május	157,65	49 314
2009. augusztus	206,00	50 940	2009. július	350,87	56 357	2009. július	363,73	58 422	2009. július	360,05	57 831	2009. július	160,00	50 050

*SRW-Soft Red Winter

**HRW-Hard Red Winter

***DNS-Dark Northern Spring

**** étkelési és takarmánybúza

CBOT-Chicago Board of Trade

KCBOT-Kansas City Board of Trade

MGE-Minneapolis Grain Exchange

Kukorica

7. táblázat

<i>MATIF, Párizs</i>		<i>CBOT, Chicago</i>			
Szállítási határidő	EUR/tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	Ft/tonna
2008. augusztus	210,00	51 929	2008. július	288,09	46 273
2008. november	212,00	52 423	2008. szeptember	293,60	47 158
2009. január	212,00	52 423	2008. december	301,18	48 376
2009. március	214,50	53 042	2009. március	305,71	49 103
2009. június	208,50	51 558	2009. május	307,28	49 355
2009. augusztus	208,00	51 434	2009. július	307,68	49 420

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

Repce

8. táblázat

<i>MATIF, Párizs</i>		
Szállítási határidő	EUR/tonna	Ft/tonna
2008. augusztus	462,25	114 305
2008. november	468,00	115 727
2009. február	473,75	117 149
2009. május	476,25	117 767
2009. augusztus	442,25	109 360
2009. november	444,25	109 854

MATIF-Marché A Terme d' Instruments Financiers

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Étkezési búza	2007.24. hét		2008. 24. hét		
Franciaország					
Rouen	-	-	194	47 873	június
La Pallice	-	-	193	47 626	június
* Creil	-	-	-	-	-
Németország					
Hamburg	-	-	198	48 981	június
Würzburg	-	-	-	-	-
Köln	-	-	210	51 950	június
Drezda	-	-	200	49 476	június
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Olaszország					
Milánó	-	-	-	-	-
Bologna	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	-	-	201	49 723	június
Spanyolország					
**Barcelona	-	-	220	54 424	június
Ausztria					
Bécs	-	-	-	-	-
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil	155	38 891	-	-	június
Bordeaux/Bayonne	178	44 677	188	46 389	június
La Pallice	177	44 541	188	46 389	június
Németország					
Hamburg	177	44 526	-	-	június
Olaszország					
Bologna	-	-	-	-	-
Spanyolország					
**Barcelona	-	-	220	54 424	június

*FOB - Free on Board-bérmertesen a hajó fedélzetére rakva

** - import búzaár

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	Piaci ár EUR/tonna	Piaci ár Ft/t	Szállítási hónap
Takarmányárpa	2008.24. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	-	-	-
Franciaország			
Rouen	172	42 554	június
La Pallice	173	42 678	június
* Creil	-	-	-
Németország			
Hamburg	186	46 013	június
Hannover	-	-	-
München	182	45 023	június
Drezda	175	43 292	június
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Olaszország			
Bologna	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	189	46 755	június
Spanyolország			
Barcelona	210	51 950	június
Ausztria			
Bécs	193	47 621	június
Finnország			
Raisio	162	40 076	május
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil	-	-	-
Németország			
Hamburg	192	47 497	június
Hollandia			
*Rotterdam	199	49 229	június
Belgium			
Brüsszel	190	47 002	június

*FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	2008.06.06.		2008.06.13.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/t	Ft/t	USD/t	Ft/t		
keménybúza						
⁽¹⁾ Kanada CWRS 13,5%	398,93	62 679,88	438,96	70 505,76	augusztus	*FOB St. Lawrence
⁽²⁾ Ausztrália APH 14 %	414,00	65 047,68	414,00	66 496,68	április	*FOB Eastern States
⁽³⁾ US No. 2 DNS 14%	—	—	—	—	—	*FOB Portland
⁽⁴⁾ US No. 2 HRW	342,00	53 735,04	368,10	59 124,22	július	*FOB US Gulf
⁽⁵⁾ Ausztrália ASW	404,00	63 476,48	404,00	64 890,48	április	*FOB Eastern States
⁽⁶⁾ EU, Franciaó. alapminőség	291,60	45 816,19	314,40	50 498,93	június	*FOB Rouen
lágybúza						
⁽⁷⁾ US No. 2 SRW	253,90	39 892,77	280,00	44 973,60	július	*FOB US Gulf
⁽⁸⁾ Ukrajna lágy búza	282,50	44 386,40	285,00	45 776,70	június	*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
⁽⁹⁾ Kanada CWAD 1	-	-	646,20	103 792,64	június	*FOB St. Lawrence
⁽¹⁰⁾ Kanada CWAD 2	-	-	646,20	103 792,64	június	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
⁽¹¹⁾ US No. 3 YC	270,80	42 548,10	305,80	49 117,60	július	*FOB US Gulf
Argentína	249,30	39 170,02	263,40	42 307,31	június	*FOB Up River
ÁRPA						
⁽¹²⁾ EU , Franciaó., takarmány	262,80	41 291,14	263,80	42 371,56	június	*FOB Rouen
Ukrajna, takarmány	—	—	265,00	42 564,30	június	*FOB Black Sea
⁽¹³⁾ US PNW	—	—	—	—	—	*FOB PNW

(1) CWRS-Canada Western Red Spring-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(2) Ausztrália APH- Australian Prime Hard-14 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(3) US No. 2 DNS- USA Dark Northern Spring- 14%-os fehérjetartalom-keménybúza

(4) US No. 2 HRW-USA Hard Red Winter-13,5 %-os fehérjetartalom-keménybúza

(5) ASW- Australian Standard White-standardbúza

(6) EU, Franciaó. alapminőség - a világgpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(7) US No. 2 SRW- USA Soft Red Winter-10,3 %-os fehérjetartalom-lágybúza

(8) Ukrajna lágy búza- 12%-os fehérjetartalom-lágybúza

(9) Kanada CWAD 1-Canada Western Amber Durum 1-kemény

(10) Kanada CWAD 2-Canada Western Amber Durum 2-kemény

(11) US YC 3- USA No. 3 Yellow Corn

(12) EU , Franciaó., takarmányárpa-a világgpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(13) US PNW- USA Pacific Northwest

*FOB-Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

OLAJOSMAG PIACI JELENTÉS

- **Újabb olajosmag-áremelkedés a szójabab terméskilátásokat rontó kedvezőtlen USA-beli időjárás miatt.**
- **A növényolajok fogyasztása a 2008/09-es gazdasági évben is meghaladja a termelést a kedvező olajosmag-terméskilátások ellenére – tovább csökkennek a készletek.**
- **Ukrajna a világ 2. legnagyobb repcemag-exportőrévé válik, az uniós termelés nem változik.**
- **A hazai napraforgóolaj fogyasztói ára meghaladta a literenkénti 500 forintot, és további áremelkedés várható az új termés betakarításáig.**

Világpiaci helyzet

Ismét jelentősen nőtt az olajos magvak ára a világ tőzsdéin, aminek fő oka az időjárás kedvezőtlen alakulása a főbb termelői régiókban. Ennek megfelelően számottevően nőtt a szója és termékei ára (1-3. ábra, 3. táblázat), elsődlegesen az Egyesült Államokat sújtó szokatlanul csapadékos és viharos időjárás miatt. Az özvízyszerű esőzések és a hideg időjárás hatására jelentősen késtek a szójavevések, több terület pedig víz alá került. Egyelőre nem kedvez a szójababnak, hogy a kukorica vetésterülete a zord időjárási viszonyok miatt kisebb lett a vártnál, mivel a jelenlegi viszonyok meggátolják a szójabab vetését is.

Tovább emelte az árakat, hogy Argentínában már nem csak a farmerek, hanem a fuvarozók is sztrájkba léptek, így kényszerűen leálltak az argentin olajmalmok is, és szünetel a szójatermékek argentin exportja is.

A keresleti oldal erejét jól mutatja, hogy Kína az év első 4 hónapjában 20 %-kal több szójababot importált, mint 2007-ben, de a többi délkelet-ázsiai ország is jelentősen növelte szójabehozatalát.

A növényolajok kereslete a várhatóan magasán maradó ásványolajárak és az

ázsiai fogyasztás növekedése miatt olyan mértékben növekszik, hogy a jó idei olajosmag-termés ellenére valószínűleg csökkennek a növényolaj-készletek, mivel a fogyasztás meghaladja a növényolaj-sajtolás mennyiségét. Ez megmutatkozik az árak magas szinten való alakulásában is. (5. ábra, 2. táblázat), annak ellenére, hogy két gyengébb termésű év után Malajzia, a világ második legnagyobb pálmaolaj-termelője jelentősen növeli kínálatát, a pálmaolaj-termelés pedig több mint 4%-kal emelkedik az új gazdasági évben.

Európai kitekintés

A legfontosabb uniós olajnövény, a repce ára is jelentősen emelkedett (4. ábra), ami részben a szója áremelkedésének, részben a várt (tavalyi évhez képest igen jó) termés csökkenésének köszönhető. A terméskilátások romlása a német és a kanadai időjárási anomáliákra vezethető vissza, előbbi esetben a szárazság, utóbbi esetében a túlzott csapadék csökkentette a termésmennyiséget. Tovább emelte az árakat, hogy a legnagyobb exportőr, Kanada kivitele várhatóan csökken ebben az évben, ami egyrészt a vártnál szűkösebb terméssel, másrészt a belső feldolgozás növekedésével magyarázható. A repce esetében egyre jelentősebb szerephez juthat Ukrajna, amelynek termelése idén várhatóan 2,4 millió tonnára emelkedik a tavalyi 1,4 millió tonna után, ezzel Ausztráliát megelőzve a világ második legnagyobb repceexportőrévé léphet elő.

A napraforgó esetében az argentin sztrájk és a jó kelet-európai terméskilátások ellentétes hatást gyakorolnak a piacra. Az októberi szállítási határidőig a napraforgóolaj ártöbblete a repceolaj felett több mint 300 euróra rúgnánként, míg az új termés betakarítását követő időszakra szóló szállítási szerződések esetében a napraforgóolaj prémiuma csupán 40-50 euró/tonna. Mindez

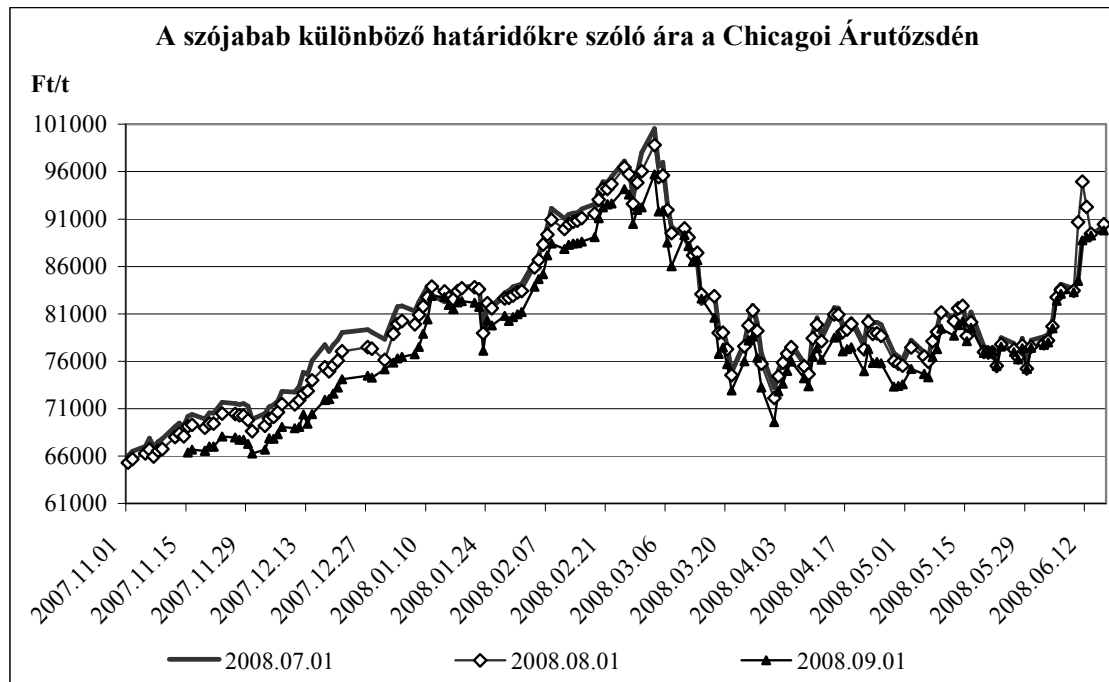
jól jelzi az ótermésű napraforgóból készült olaj hiánycikk voltát a piacon és a bőséges kínálatra vonatkozó várakozásokat az új termést követően.

Hazai körkép

A hazai tőzsde is követte az árak nemzetközi emelkedését, nőtt a napraforgó és a repcemag ára is (6. ábra). Az olajos magvak hazai piacon is tapasztalható hiányát jól jelzi, hogy míg tavaly ebben az időszakban még 10 ezer tonnákban volt mérhető a prompt piacon havonta kereskedett mennyiség, addig idén ennek tizedét sem éri el a forgalom (1. táblázat).

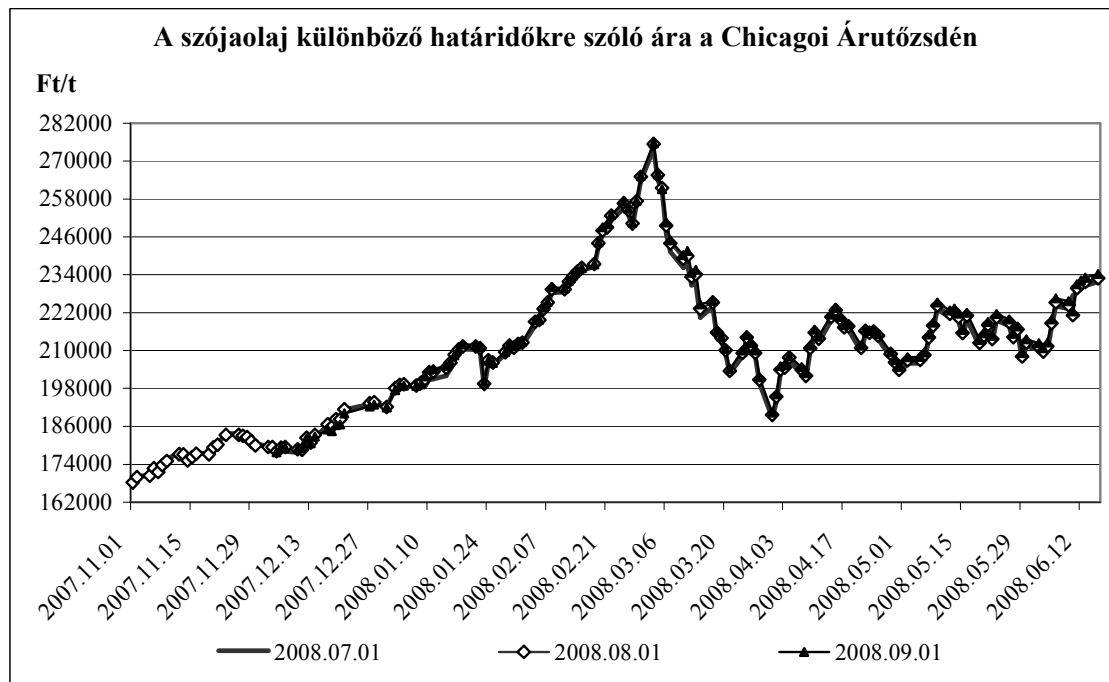
A napraforgóolaj áremelkedése tovább tart mind a feldolgozói értékesítési, mind a fogyasztói árak esetén, így várhatóan a betakarításig 500 Ft felett marad az étkezési napraforgóolaj literenkénti fogyasztói ára.

1. ábra

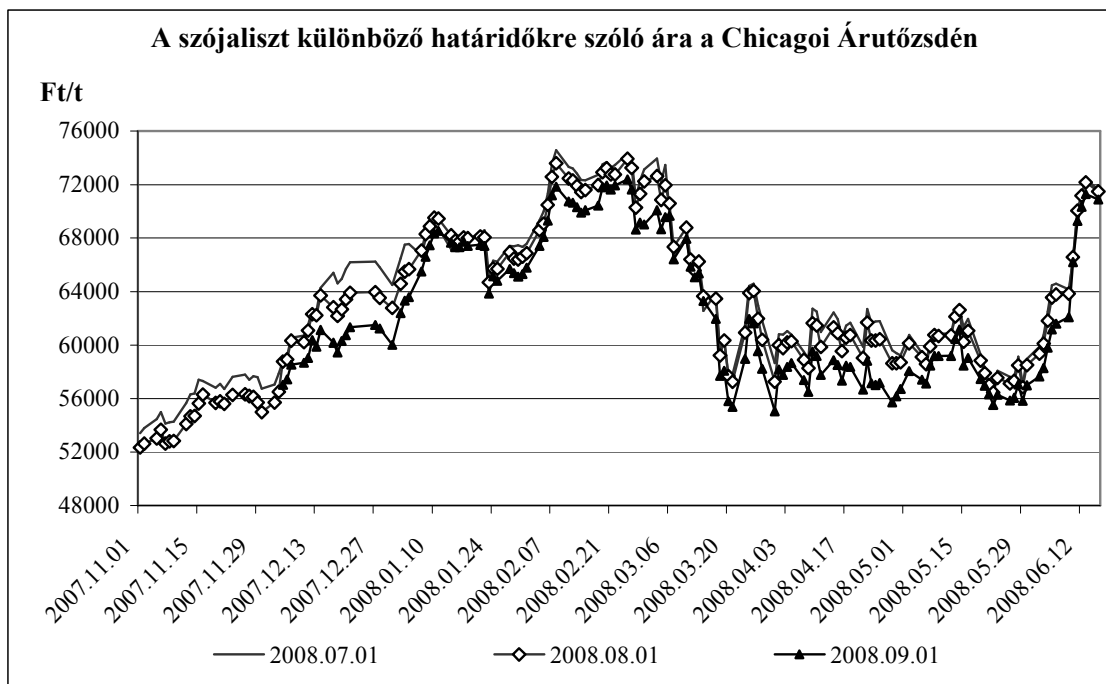
Forrás: CBOT határidős gabonapiac - napi statisztika

2. ábra

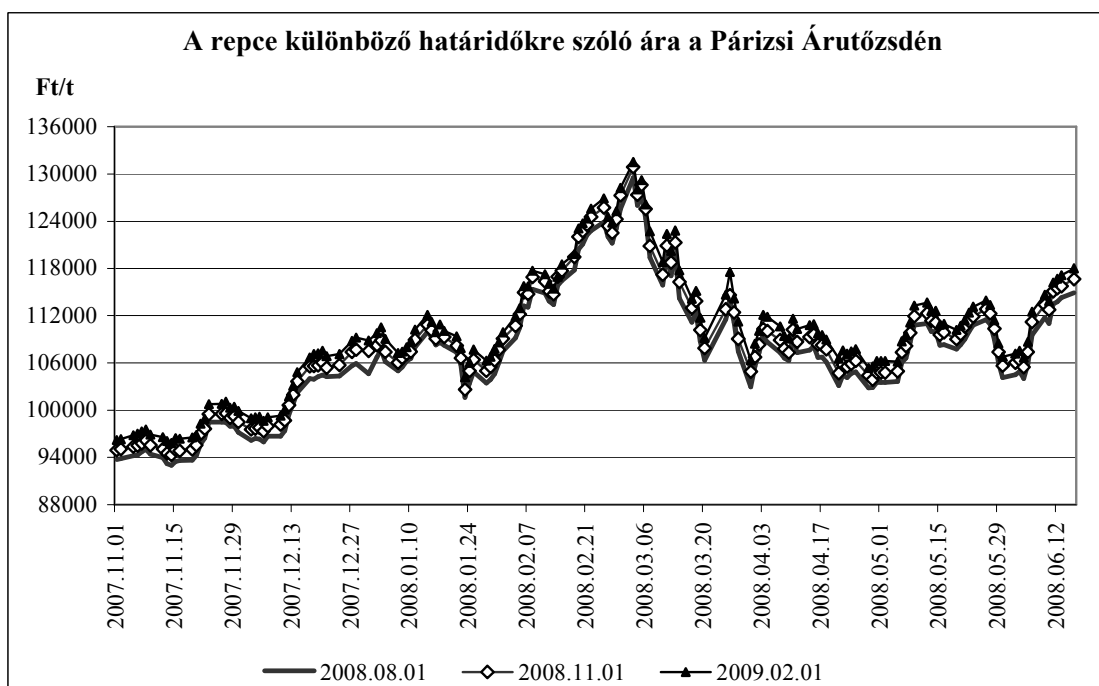
Forrás: CBOT határidős gabonapiac - napi statisztika

3. ábra

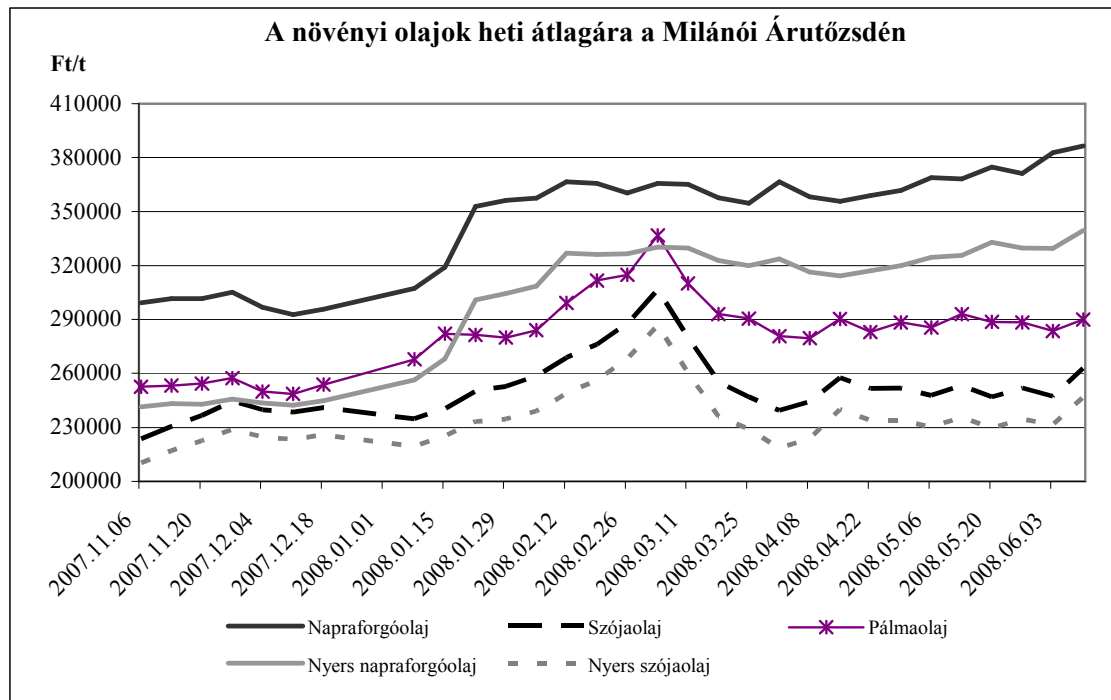
Forrás: CBOT határidős gabonapiac - napi statisztika

4. ábra

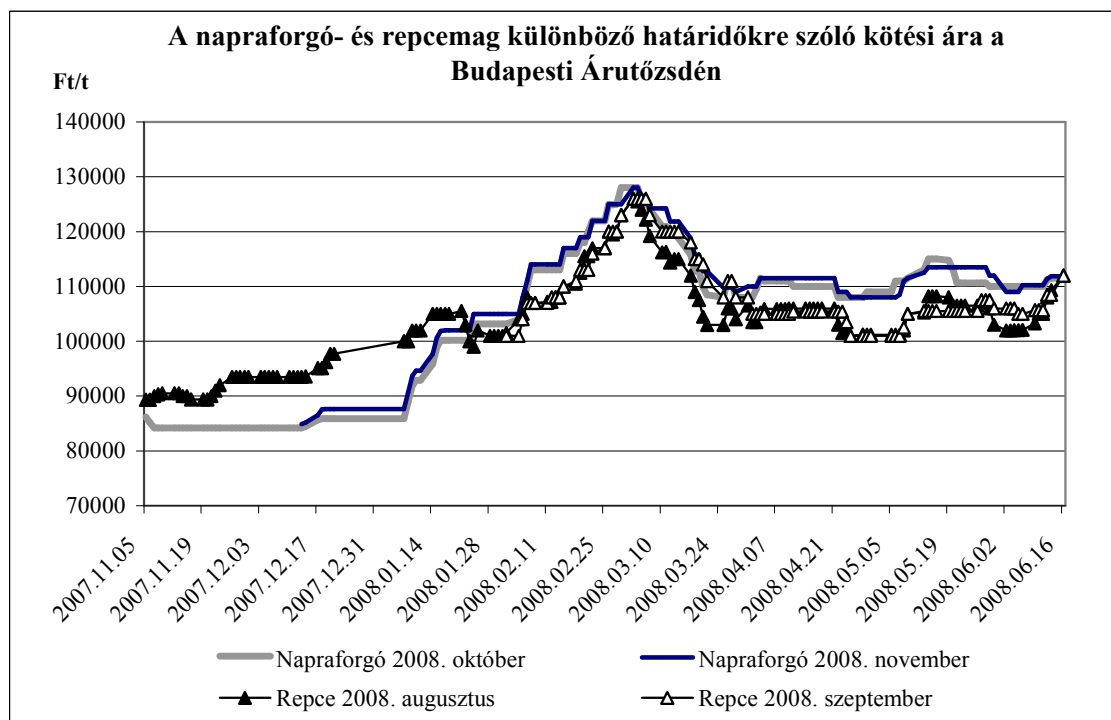
Forrás: MATIF határidős gabonapiac - napi statisztika

5. ábra

Forrás: Borsa di Milano - heti statisztika

6. ábra

Forrás: BÁT határidős gabonapiac - napi statisztika

1. táblázat

A FONTOSABB HAZAI OLAJOSMAGVAK TERMELŐI, A BELŐLÜK KÉSZÜLT TERMÉKEK FELDOLGOZÓI ÉRTÉKESÍTÉSI ÁTLAGÁRA

Megnevezés		2007. június	2008. május	2008. június*	2008. június / 2007. június	2008. június / 2008. május
Ipari Napraforgómag	tonna	30 852	3 863	1 210	3,9	31,3
	Ft/t	62 632	104 124	115 905	185,1	111,3
Repce	tonna	19 089	-	-	-	-
	Ft/t	63 364	-	-	-	-
Finomított napraforgóolaj	tonna	14 340	6 984	4 515	31,5	64,6
	Ft/t	198 099	393 263	400 105	202,0	101,7
Napraforgódara	tonna	19 741	15 900	3 860	19,6	24,3
	Ft/t	22 643	51 210	51 706	228,4	101,0

Forrás: AKI

* Előzetes adat

2. táblázat

A NYERS NÖVÉNYOLAJOK ÁRA*

Ország		Hollandia	Németország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
Ft/tonna	Ár típusa	Prompt nagyker. ár	Prompt nagyker. ár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2008.05.16	268 357	-	325 573	-	333 303
	2008.05.30	268 913	-	329 753	-	-
	2008.06.13	313 761	-	339 570	-	-
Repceolaj	2008.05.16	243 667	244 910	-	-	-
	2008.05.30	242 004	245 616	-	-	-
	2008.06.13	260 880	252 226	-	-	-
Szójaolaj	2008.05.16	235 213	234 965	235 587	220 816	-
	2008.05.30	227 315	228 278	234 667	214 915	-
	2008.06.13	242 829	244 807	246 791	229 966	-

Forrás: AKI, ZMP, BM, CBOT, DARSS

* Fontosabb exportőr és importőr államok

3. táblázat

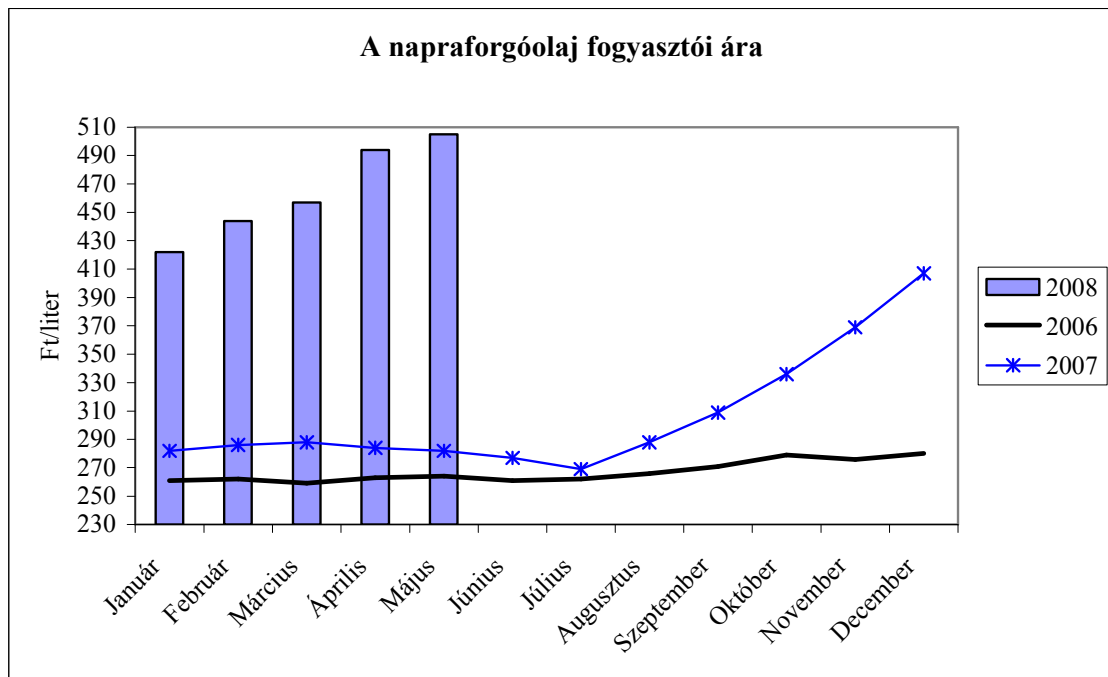
EURÓPAI OLAJNÖVÉNY- ÉS DARAÁRAK

<i>Ország</i>		<i>Hollandia</i>	<i>Franciaország</i>	<i>Németország</i>	<i>Ausztria</i>	<i>Magyarország</i>
Ft/tonna	Ár típusa	Prompt ár az olajmalom kapujában	Prompt ár az olajmalom kapujában	Heti termelői és értékesítési ár *	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
<i>Napraforgómag</i>	2008.05.16	-	142 147	-	113 491	-
	2008.05.30	-	114 380	-	113 395	102 391
	2008.06.13	-	118 694	-	112 431	116 194
<i>Napraforgódara</i>	2008.05.16	49 330	49 728	-	49 886	54 879
	2008.05.30	47 365	46 956	-	48 772	51 949
	2008.06.13	50 964	47 643	-	49 420	49 428
<i>Repcemag</i>	2008.05.16	109 153	110 148	103 873	104 761	-
	2008.05.30	115 704	106 554	105 491	104 860	-
	2008.06.13	115 480	111 647	106 831	105 018	-
<i>Repcedara</i>	2008.05.16	57 187	59 756	57 868	47 392	-
	2008.05.30	45 030	58 274	56 819	47 553	-
	2008.06.13	47 230	55 539	53 621	48 185	-

Forrás: AKI, ZMP, BLPW, DARSS

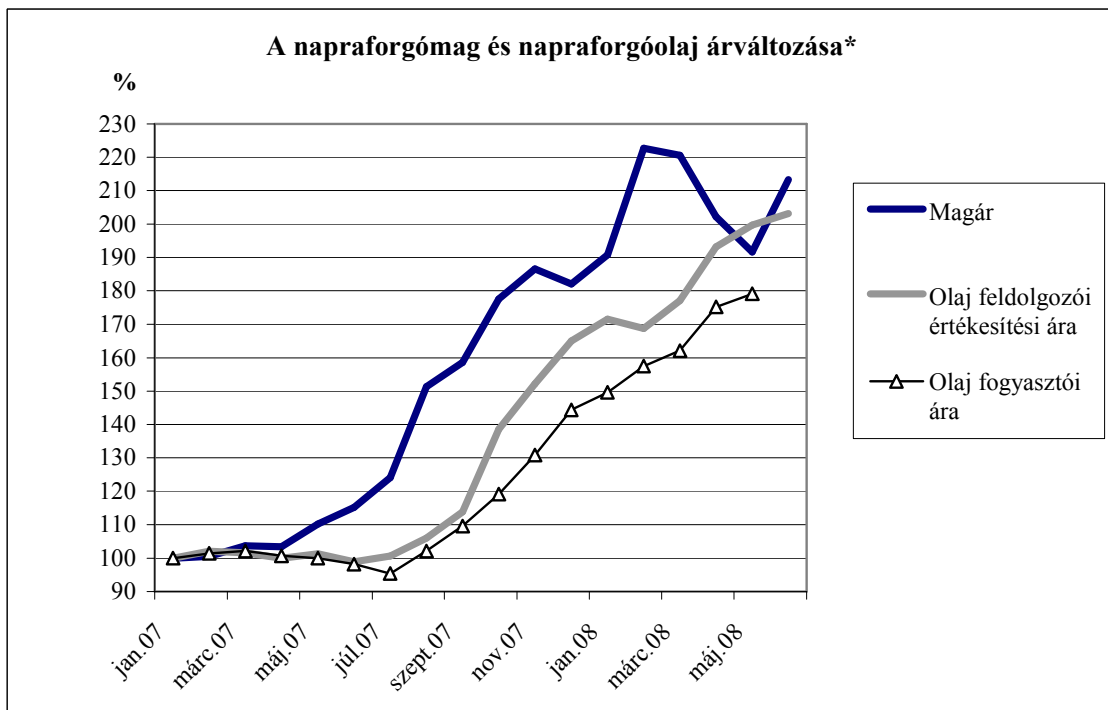
* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő.

7. ábra

Forrás: KSH

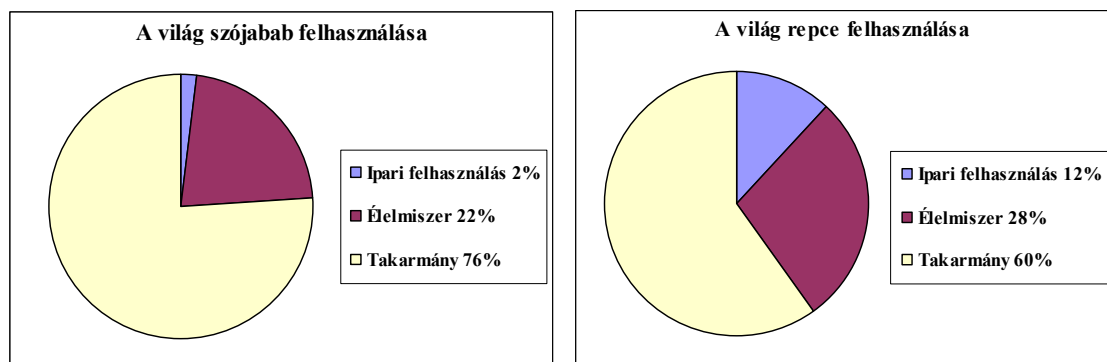
8. ábra

Forrás: AKI, KSH
 *2007 január: 100%

Bioüzemanyag melléklet

A világ biodízeltermelése az elmúlt években rendkívül gyors ütemben növekedett. Öt évvel ezelőtt a világ még csak 1 millió tonna biodízelt állított elő, jelenleg 8 millió tonnára becsülik a termelést. A biodízel-termelés alapanyagának, az olajos magvúaknak a vetésterülete az egész világon nő az OECD középtávú előrejelzése alapján. Az USDA becslése szerint 2008/2009-ben a világ 419,32 millió tonna olajos magot termel (előző év: 387,72 millió tonna), ezen belül 240,7 millió tonna szójababot (előző év: 218,8 millió tonna), és 51,2 millió tonna repcemagot (előző év: 47,3 millió tonna).

Forrás: HGCA (Home Grown Cereal Authority)

A világ legnagyobb biodízel termelője továbbra is az EU, habár előnye a világ más országaival szemben 2007-ben csökkent. Európában termelik meg a világ teljes biodízel mennyiségének 70%-át, melynek alapanyaga főleg a repce. Az elmúlt évben a biodízel-termelés növekedésének üteme lassult, az emelkedés mindössze csak 10 %-os volt, habár a rendelkezésre álló kapacitások ennél nagyobb termelésnövekedést is lehetővé tennének. A biodízel-termelés legalacsonyabb növekedési üteme Európában, az elmúlt 10 évet alapul véve 2007-ben volt.

Az európai termelés alakulását a 2003/30/EK irányelv szabályozza, mely 2010-ig előírja valamennyi tagállam számára az 5,75%-os biohajtóanyag bekeverési arányt, 2020-ra pedig 10%-ra kell növelni az Unió 2007. évi rendelkezése szerint. Az elmúlt évben, Európában a felhasznált biohajtóanyag $\frac{3}{4}$ -e biodízel volt.

Az biodízel kötelező bekeverési aránya és az ehhez szükséges repce-vetésterület

	2005	2010	2015
Kötelező bekeverési arány	2%	5,75%	8%
Dízel hajtóanyag kereslet (millió tonna)	158,6	165	165
Biodízel hajtóanyag kereslet (millió tonna)	3,69	11	16,7
Repce szükséges vetésterülete (millió hektár)	2,63	7,88	11,92

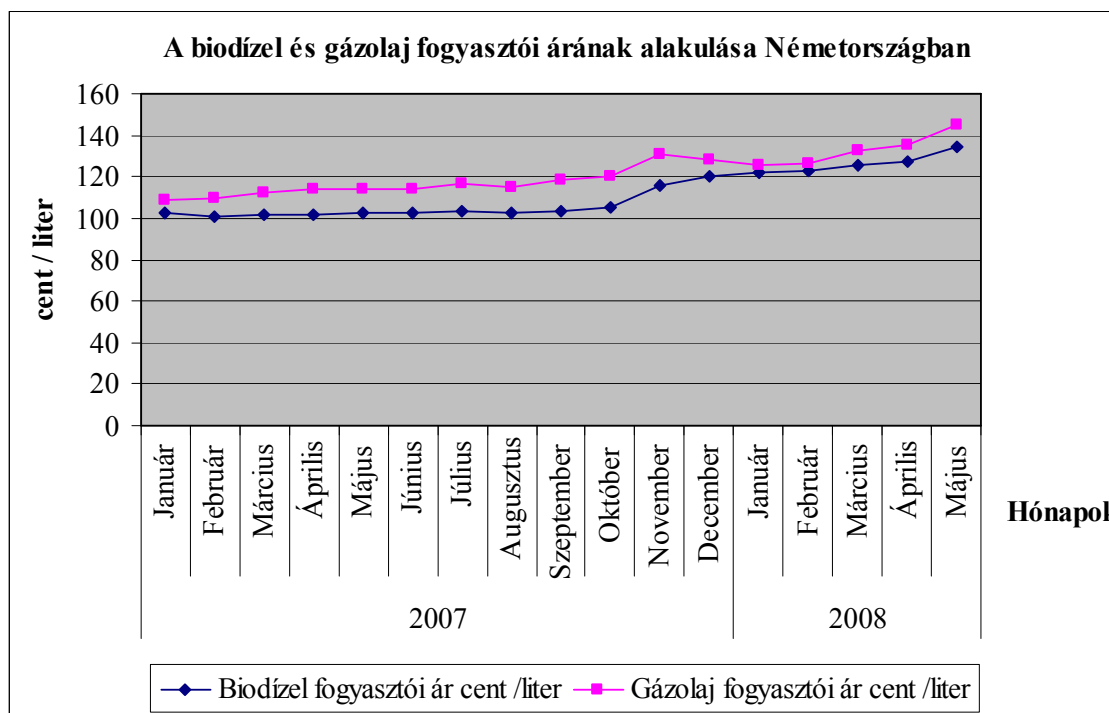
Forrás:HGCA

A biodízel-termelés növekedési ütemének csökkenésével az EU-ban jelentősen emelkedett a biohajtóanyag importja. A rotterdami kikötőbe, 2007-ben 1,2 millió tonna import érkezett (2006: 0,25 millió tonna), a legtöbb USA-ból. Az USA EU-ba irányuló importjának harmada érkezett a rotterdami kikötőn keresztül a kontinensre.

Nagy mennyiségben érkezik biodízel még Braziliából és más dél-amerikai országokból, mint Peru és Argentína. A szója alapú biodízel-exportot támogató Argentínából a biodízel-kiszállítás további növekedése várható. (A biodízel exportadója 20%, a szójababé 40%.) 2008 első negyedévében 258 866 tonna biodízelt exportált Argentína, legfontosabb felvevő piacai az USA (211 513 tonna), ezt követi Hollandia (42 236 tonna) és Franciaország (4916 tonna).

Az európai biodízel-termelés legfontosabb alapanyaga a repcemag, illetve az ebből előállított repceolaj. Az EU biodízel szabványát is repceolajra alapozták (EN14241). Az erős kereslet, az EU 2007-es átlag alatti terméshozamai, a Balkán és Kelet-Európa (Ukrajna, Oroszország) aszályos időjárása, valamint az USA kisebb szója vetésterülete hozzájárult ahhoz, hogy az olajos magvak és a növényi olajok ára 2007-ben jelentősen emelkedett. Miközben a repcemag- és repceolaj-árak erősen nőttek, a biodízel ára nem nőtt ilyen mértékben. Az európai biodízel árának emelkedése a termelés jövedelmezőségét lényegében nem javította, ugyanakkor utat nyitott az olcsóbb külpiazi biodízel beáramlásának.

Az EU-n belül, Németország továbbra is megtartotta vezető szerepét a biodízel-termelésben, de 2007-ben a termelés bővülésének üteme ebben az országban is lassult, és ezzel párhuzamosan nőtt a hazainál olcsóbb import biodízel beáramlása. Az elmúlt évben az EU-ban termelt biodízel mennyiségnek 58%-át még így is Németország adta.

Forrás:UFOP (Union zur Förderung von Oel- und Proteinpflanzen)

Megjegyzés:

Gázolaj fogyasztói ára: az árak a német benzinkutaknál gyűjtött átlagárak, tartalmaznak 47,07 cent/liter energiaadót, és 19% értéktöbblet-adót.

Biodízel fogyasztói ára: az árak a német benzinkutaknál begyűjtött átlagárak, 2007 december 31-ig 8,86 cent/liter energiadót, 2008 január 1-től, 14,46 cent/liter energiadót és 19% értéktöbblet-adót tartalmaznak.

A biodízel előállítás alapanyaga 2007 őszén drágult, ami a biodízel értékesítési és fogyasztói árában is emelkedést eredményezett. A biohajtóanyagok energia-adója 2008. január 1.-től újra nőtt, ami a fogyasztó árak további 6 centtel való emelkedését okozta literenként. A gázolaj és a biodízel (B5) fogyasztói árszintje egyre jobban felzárkózott egymáshoz. A gázolaj fogyasztói ára 128,6 cent/liter volt 2008. 8. hetében, a biodízélé 123,8 cent/liter. A benzinkutaknál végzett felmérések szerint, ez arra ösztönözte a fogyasztókat, hogy újra több gázolajat vásároljanak. Ezért a német benzinkutaknál az év első negyedévében 19 100 tonnával kevesebb biodízelt értékesítettek, mint 2007 első negyedévében. A fogyasztás csökkenése elsősorban a B100-as (tisztá biodízel) terméket érintette súlyosan, a B5-ös (5%-os bekeverési arány) termék esetében a fogyasztás visszaesése kisebb volt. Ezt követően az ásványi eredetű gázolaj ára tovább emelkedett, az ásványi olajok ára júniusban újabb csúcsot ért el. A gázolaj és a biodízel árak között az árkülönbség a 21. héten már 12 cent/literre nőtt (biodízel 135,8 cent/liter, gázolaj 147,5 cent/liter). Szakértők a biodízel-értékesítés lassú felzárkózására számítanak.

Bibliográfia:

EU Biodiesel Update. HGCA mi prospects 2008. április 14.

Biofuel and industrial News update 2008. április 23.

UFOP Marktinformationen Ölsaaten und Biokraftstoffen. 2008. június

UFOP Marktinformationen Ölsaaten und Biokraftstoffen 2008. május

Ölsaaten Spezialinfo 2008. június

Helena Athanasiou: Biodiesel update. Biofuel New sin Brief HGCA 2008. április 14.

A **Gabona és Ipari növények** kiadvány kéthetente jelenik meg.
A Piac-információs Szolgálat adatszolgáltatói valamint a rendszerhez még csatlakozni kívánó szervezetek számára a hozzájutás térítésmentes.

A Gabona és Ipari növények kiadványon kívül kínáljuk még az

Élőállat és hús
Tej és tejtermék
Baromfi
Zöldség-gyümölcs és Bor
kiadványokat is

A Tej és Tejtermékek kiadvány havonta jelenik meg, a többi kéthetente.

A kiadványokkal kapcsolatban részletesebb felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt, tel. 1-476-3064

Kiadványaink a hazai piaci információkon kívül tájékoztatnak a szomszédos országok és az EU piaci árairól is. A hazai és külpiaci ártendenciák összehasonlítása, valamint a világpiaci folyamatok figyelése alapján a kiadványok megkönnyíthetik a hazai termékek piaci helyzetének megítélését és esetleg e termékek külpiacon való elhelyezését is.

KIADJA

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
H-1093 Budapest, Zsil u. 3-5.
Telefon: (0036) 1-476-6092
Fax: (0036) 1-217-8111
Internet: www.aki.gov.hu
E-mail: akii@akii.hu